

Odločba Višjega sodišča RS: VDS Sodba X Pdp 619/2009

Zbirni podatki

Opravitna številka: VDS sodba X Pdp 619/2009

Evidenčna številka: VDS0005235

ECLI: ECLI:SI:VDS:2009:X.PDP.619.2009

Sodišče: Višje delovno in socialno sodišče Ljubljana

Oddelek: Oddelek za individualne in kolektivne delovne spore

Datum: 1.10.2009

Področje: DELOVNO PRAVO

Institut: kolektivni delovni spor - kolektivna pogodba - stranka - podpisnik - pogajanja - pogajalska skupina

[Povezava do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Povezave

ZKolP člen 2, 2/1, 6, 6/3.

Besedilo

Jedro

Stranko kolektivne pogodbe na strani delavcev tvorijo trije sindikati, samo eden izmed njih ni stranka kolektivne pogodbe, ampak le podpisnik. Stranka, ki jo predstavljajo trije sindikati, bi tudi morala določiti pogajalsko skupino. Ker je pogajalsko skupino določil le eden izmed podpisnikov, je bila pravica preostalih podpisnikov do sodelovanja v pogajalski skupini kršena.

Izrek

Pritožbi se delno ugodi in se izpodbijana sodba v delu zavrnitve predloga za ugotovitev, "da nasprotni udeleženec predlagateljema krši pravico, da kot sindikata in stranki Kolektivne pogodbe za zdravnike in zobozdravnike v RS sodelujeta pri pogajanjih kot enakovredna v pogajalski skupini na strani delojemalcev pri sklepanju Posebnega tarifnega dela Kolektivne pogodbe za zdravnike in zobozdravnike in da je bil nasprotni udeleženec dolžan predstavnika predlagatelja kot enakovredna člana pogajalske skupine na strani delojemalcev seznanjati z vsemi rezultati pogajanj in z vsemi predlogi in datumi predvidenih pogajanj ter ju vključevati v pogajalsko skupino na strani delojemalcev" spremeni tako, da se v tem delu glasi:

"Ugotovi se, da je nasprotni udeleženec predlagateljema kršil pravico do sodelovanja v pogajanjih za sklenitev Posebnega tarifnega dela Kolektivne pogodbe za zdravnike in zobozdravnike RS." V ostalem se pritožba zavrne in se v nespremenjenem delu potrди sodba sodišča prve stopnje.

Obrazložitev

Sodišče prve stopnje je z izpodbijano sodbo zavrnilo predlog za ugotovitev, da nasprotni udeleženec predlagateljema krši pravico, da kot sindikata in stranki Kolektivne pogodbe za zdravnike in zobozdravnike v RS sodelujeta pri pogajanjih kot enakovredna v pogajalski skupini na strani delojemalcev pri sklepanju aneksa h Kolektivni pogodbi oziroma Posebnega tarifnega dela Kolektivne pogodbe za zdravnike in zobozdravnike, da je bil nasprotni

udeleženec dolžan predstavnika predlagatelja kot enakovredna člana pogajalske skupine na strani delojemalcev seznanjati z vsemi rezultati pogajanj in z vsemi predlogi in datumi predvidenih pogajanj in ju vključevati v pogajalsko skupino na strani delojemalcev ter ju ob podpisu Posebnega tarifnega dela Kolektivne pogodbe za zdravnike in zobozdravnike v RS navesti kot stranko in podpisnika na strani delojemalcev ter da je nasprotni udeleženec zaradi kršitve obveznosti dolžna Vladi RS predlagati in zahtevati spremembo že dne 18.4.2008 sklenjenega Posebnega tarifnega dela Kolektivne pogodbe za zdravnike in zobozdravnike v RS, zaradi realizacije Zakona o sistemu plač v javnem sektorju v delu, ki se nanaša na navedbo pogodbene stranke in podpisnikov na strani delojemalcev tako, da se kot stranki in podpisnika vključi in navede tudi oba predlagatelja.

Zoper sodbo se pritožujeta predlagatelja, ki uveljavljata vse pritožbene razloge po 1. odstavku 338. člena Zakona o pravdnem postopku (ZPP, Ur. l. RS, št. 26/99, 96/2002, 2/2004, 52/2007, 45/2008). Navajata, da sodišče prve stopnje o predlogu ni odločilo v razumnem roku, zaradi česar svoje pravice do podpisanega Aneksa, ki je dobil ime Posebni tarifni del Kolektivne pogodbe za zdravnike in zobozdravnike v RS nista mogla uresničiti. Zato sta v skladu z dejanskim stanjem uskladila tudi predlog, vendar je nasprotni udeleženec uporabil postopanje sodišča in ime akta, katerega prvotni naziv je bil Aneks, spremenil. Predlagatelja sta ob spremembi predloga pojasnila, da je Posebni tarifni del dejansko aneks h kolektivni pogodbi, ki so ga zdravniki in drugi javni uslužbenci sklepali z Vlado RS s tem, da je večina teh aktov ohranila ime "aneks", nekateri pa so temu dodali še ime "tarifni del" ali "posebni tarifni del". Sodišče prve stopnje je izvedlo dolgotrajen postopek, svojo odločitev pa je oprlo večinoma na listinske dokaze in se pri tem opredelilo le do tistih navedb, ki so upravičevale odločitev. Do ostalih navedb in dokazov, ki so bili z odločitvijo v nasprotju, pa se ni opredelilo. Tako sodba o odločilnih dejstvih nima razlogov in se je ne da preizkusiti. Povsem jasno je bilo, da nasprotni udeleženec predlagateljev ni želel vključiti v pogajanja za sklenitev Aneksa in da je šlo, ne

glede na ime dokumenta - na koncu za akt z imenom Posebni tarifni del h Kolektivni pogodbi za zdravnike in zobozdravnike v RS. Sodišče prve stopnje je v obrazložitvi odločitve na strani 6 zapisalo, da so pogajanja glede Aneksa in Posebnega tarifnega dela potekala po dveh tirih in da je šlo za različna pogajanja. Že v naslednjih stavkih pa je zapisalo, da predlagatelja nista izkazala, da bi do pogajanj v zvezi z Aneksom ali Posebnim tarifnim delom sploh prišlo. Navedeno je nejasno in s seboj v popolnem nasprotju. Sodišče je svojo presojo, da pogajanj ni bilo, kar je v nasprotju z izvedenimi dokazi, oprlo na odločitve, da je predlog neutemeljen in ga je zavrnilo. Zapisalo je celo, da je bil Posebni tarifni del podpisan že več mesecev pred podanim predlogom, da predlagatelja pri nastajanju njegove vsebine nista sodelovala in da tega niti nista zahtevala. Tak zaključek je v nasprotju z dejstvom, da sta predlagatelja kolektivni delovni spor sprožila predvsem zato, ker jima nasprotni udeleženec ni omogočal sodelovanja pri pogajanjih glede vsebine Aneksa, ki je kasneje dobil ime Posebni tarifni del. Problematična je tudi razlaga, da nobeden od udeležencev spora ni navedel, kaj je bilo predmet urejanja Aneksa. V nasprotju z zaključkom pogajanj in podpisom Posebnega tarifnega dela je tudi ugotovitev, da se pogajanja v vsebinskem smislu niso niti začela. Tarifni del kolektivne pogodbe ureja uvrstitve zdravnikov v plačne podskupine, razrede in s tem v nov enotni plačni sistem. To je bil namen in vsebina Aneksa, ki je kasneje zaradi sproženega kolektivnega spora dobil ime Posebni tarifni del in je torej ves čas šlo za isti akt, ki je imel najprej predvideno ime Aneks, kasneje Tarifni del in na koncu Posebni tarifni del. To je očitno sprejelo tudi sodišče, ki je v zadnjem odstavku na 7. strani obrazložitve celo zapisalo, da je bila javnost preko medijev obveščena o usklajevanju zdravniških plač. Zasllišane priče so obrazložile vsebino pogajanj in imena akta ter njegovo vsebino in interes predlagateljev. Priča N.L. je jasno izpovedala, da se nikoli ni govorilo, da se bo h Kolektivni pogodbi za zdravnike in zobozdravnike sklenil dokument z imenom Posebni tarifni del. Pomembna in razumljiva je tudi izpoved priče D.A., ki je jasno obrazložila, o čem so potekala pogajanja in kakšno ime je imel dokument, o katerem so pogajanja potekala. Pomembne so tudi izpovedi ostalih prič, predvsem Z.V., vendar jih sodišče prve stopnje, razen delne izpovedi priče N.L., ni presodilo in se do njih ni opredelilo. Ves čas je šlo le za en dokument, Aneks h kolektivni pogodbi in ne glede na njegovo ime (sedaj Posebni tarifni del h kolektivni pogodbi) ni razumljivo stališče sodišča prve stopnje, da nasprotni udeleženec predlagatelja ni preprečil sodelovanja v pogajalski skupini, jima je pa to pravico do udeležbe oporekal. Prav tako je nerazumljiva obrazložitve sodbe v 3. odstavku na strani 7, ko je sodišče obrazložilo, da je jasno, kdo so podpisniki in stranka kolektivne pogodbe, predlog pa je v točki 2 kljub temu zavrnilo. Nenavadno je tudi stališče, da je zahtevek predlagateljev nesmiseln, ker je bil spremenjen po tem, ko je bil Posebni tarifni del že podpisan. To je glede na dejstvo pravočasno sproženega kolektivnega spora in predloga ter začasne odredbe v času, ko predlagatelja še nista mogla vedeti, da bo F. v pogajanjih z vlado o Aneksu h kolektivni pogodbi spremenil ime tega aneksa, vsekakor nenavadna obrazložitev in ne more predstavljati razlogov sodbe. Sama sporna odločitev sodišča ima lahko za posledico neveljavnost Posebnega tarifnega dela, saj ga na eni strani niso podpisali vsi, ki so enotna stranka. Interes

predlagateljev je torej tudi v ohranitvi veljavnosti Posebnega tarifnega dela, ki omogoča podlago za uvrstitev zdravnikov v nov plačni sistem. Predlagatelja predlagata spremembo izpodbijane sodbe in ugoditev predlogu.

Pritožba je delno utemeljena.

Pritožbeno sodišče je preizkusilo izpodbijano sodbo v mejah uveljavljenih pritožbenih razlogov, in pri tem pazilo na pravilno uporabo materialnega prava in absolutne bistvene kršitve določb pravnega postopka, kot mu to nalaga določba 2. odstavka 350. člena ZPP. Ugotovilo je, da je sodišče prve stopnje pravilno in popolno ugotovilo dejansko stanje, pri tem ni zagrešilo bistvenih kršitev določb postopka, tudi ne tistih, na katere pritožbeno sodišče pazi po uradni dolžnosti, le delno je napačno uporabilo materialno pravo.

Izrecno zatrjevana bistvena kršitev določb pravnega postopka iz 14. in 15. točke 2. odstavka 339. člena ZPP ni podana. Izpodbijana sodba ima razloge o odločilnih dejstvih, razlogi niso nejasni in ne med seboj v nasprotju, pa tudi ne v nasprotju z listinami v spisu in zapisniki o zaslišanjih prič. Sodišče prve stopnje se je opredelilo do vseh relevantnih navedb predlagateljev in do izvedenih dokazov o odločilnih dejstvih. Zato je izpodbijano sodbo mogoče preizkusiti. Pravilna je ugotovitev sodišča prve stopnje, da so med strankama Kolektivne pogodbe za zdravnike in zobozdravnike v RS potekala pogajanja za sprejem Aneksa h kolektivni pogodbi na eni strani in pogajanja med Vlado RS in F. - Sindikatom ... za sklenitev Posebnega tarifnega dela h kolektivni pogodbi na drugi strani. Medtem ko so v pogajanjih za sklenitev Aneksa sodelovali vsi podpisniki, ki tvorijo stranko kolektivne pogodbe na strani delojemalcev, je v pogajanjih za sklenitev Posebnega tarifnega dela v pogajanjih z Vlado RS sodeloval le eden od treh podpisnikov, ki tvorijo stranko kolektivne pogodbe na strani delojemalcev. Zatrjevanje pritožbe, da je šlo za pogajanja o enem aktu, ki je prvotno nosil ime Aneks, kasneje pa Posebni tarifni del, je neutemeljeno in v nasprotju z izvedenimi dokazi. Ker so ločena pogajanja potekala istočasno, ni možen zaključek, da je šlo za pogajanja za sklenitev enega akta z dvema imenoma, ne glede na to, kaj so izpovedale priče in ne glede na namen, ki ga je zasledoval nasprotni udeleženec z ločenim pogajanjem. Pravilna je tudi ugotovitev, da se pogajanja o sklenitvi Aneksa niso zaključila, saj iz listin v spisu izhaja, da so "izzvenela", ko je bil sklenjen Posebni tarifni del. Pogajanja za sklenitev Aneksa se v vsebinskem smislu niso niti začela, saj je bil predmet vseh srečanj pogajalskih skupin vprašanje, ali sta predlagatelja v pogajanjih upravičena sodelovati ali ne. To vprašanje je sodišče na predlog predlagateljev rešilo z začasno odredbo. Nasprotni udeleženec je v ugovoru z dne 14.4.2008 zoper sklep o začasni odredbi navedel, da potekajo pogajanja tudi za Posebni tarifni del (poleg pogajanj za sklenitev Aneksa). V zvezi s temi pogajanjmi, ki pa jih je nasprotni udeleženec vodil z Vlado RS sam, predlagatelja predloga vse do 18.9.2008, torej več mesecev po sklenitvi, nista podala in nista predlagala začasne ureditve spora z začasno odredbo. Zato je neutemeljen očitek sodišču prve stopnje, da je z zavlačevanjem omogočilo nasprotnemu udeležencu sklenitev Posebnega tarifnega dela brez sodelovanja predlagateljev.

Predlagatelja sta ob vložitvi predloga v tem kolektivnem delovnem sporu zahtevala le vključitev v pogajalsko skupino za sklenitev Aneksa h kolektivni pogodbi. Iz listin v spisu pa izhaja, da sta na vseh sejah pogajalskih skupin za sklenitev Aneksa h kolektivni pogodbi sodelovala skupaj z nasprotnim udeležencem. Zato je sodišče prve stopnje utemeljeno zavrnilo predlog z zahtevkom, naj se ugotovi, da je nasprotni udeleženec kršil pravico predlagateljev pri pogajanjih za sklepanje Aneksa h Kolektivni pogodbi za zdravnike in zobozdravnike v RS. Te pravice jima ni kršil, saj sta na vseh pogajanjih, kot je že poudarjeno, sodelovala. Zato je pritožba v delu, ki se nanaša na sodelovanje pri pogajanjih za sklenitev Aneksa, neutemeljena.

Utemeljena pa je pritožba v delu, ki se nanaša na pravico predlagateljev do sodelovanja pri pogajanjih za sklenitev Posebnega tarifnega dela. Sodišče prve stopnje je v zvezi s tem napačno uporabilo materialno pravo. Stranko kolektivne pogodbe, h kateri je bil sklenjen Posebni tarifni del kot njen sestavni del, v skladu s 1. odstavkom 2. člena Zakona o kolektivnih pogodbah (ZkolP, Ur. l. RS, št. 43/2006) na strani delavcev tvorijo trije sindikati in sicer oba predlagatelja in nasprotni udeleženec. Samo eden od njih ni stranka kolektivne pogodbe, pač pa le njen podpisnik. Po 3. odstavku 6. člena ZkolP v primeru, kadar kot stranka nastopa več sindikatov ali njihovih združenj oziroma več delodajalcev ali njihovih združenj, določi stranka za pogajanja pogajalsko skupino, podpisnik pogodbe pa je vsak od njih. V spornem primeru pogajalske skupine ni določila stranka kolektivne pogodbe, zato je potrebno ugotoviti, da je bila pravica predlagateljev do sodelovanja v pogajalski skupini kršena. Predlagatelja sicer izrecno navajata, da posledic v obliki neveljavnosti Posebnega tarifnega dela, ne želita doseči, vendar pa je edina posledica Posebnega tarifnega dela h kolektivni pogodbi, ki ga nista sklenili stranki kolektivne pogodbe, njegova neveljavnost.

Zakon o delovnih in socialnih sodiščih (ZDSS-1, Ur. l. RS, št. 2/2004) namreč v 1. točki 1. odstavka 53. člena ponuja odločitve sodišča v primeru utemeljenosti zahtevka, postavljenega v kolektivnem delovnem sporu. Ker gre v tem primeru za spor iz b) točke 1. odstavka 6. člena ZDSS-1, torej za spor o pristojnosti za kolektivno pogajanje, je odločitev, ki je v takem sporu možna, ugotovitev kršitve pravic in ugotovitev neveljavnosti akta. Tudi iz komentarja k 6. členu ZDSS-1 (Zakon o delovnih in socialnih sodiščih s komentarjem, Založba GV 2005, str. 49) izhaja, da so spori o pristojnosti za kolektivno pogajanje lahko tudi spori o veljavnosti kolektivne pogodbe (ali so kolektivno pogodbo sklenile stranke, ki jo lahko sklenejo). Kar smiselno velja za sklenitev kolektivne pogodbe, seveda velja tudi za njeno dopolnitev ali spremembo. Posebni tarifni del kot sestavni del kolektivne pogodbe je njena dopolnitev, zato določbe, ki se nanašajo na sklepanje kolektivne pogodbe, veljajo tudi za sklepanje sestavnega dela.

Ne glede na določbo 1. točke 1. odstavka 53. člena ZDSS-1 pa je sodišče v skladu s 1. odstavkom 2. člena ZPP vsebinsko vezano na tožbeni zahtevek (predlog). Zato je lahko pritožbi ugodilo le tako, da je ugotovilo kršitev pravice predlagateljev do sodelovanja pri

pogajanjih za sklenitev Posebnega tarifnega dela h Kolektivni pogodbi za zdravnike in zobozdravnike RS (v tej ugotovitvi je zajeta tudi ugotovitev, da "sta bila predlagatelja upravičena sodelovati v pogajalski skupini in da ju je bil udeleženec dolžan kot enakovredna člana pogajalske skupine na strani delojemalcev seznanjati z vsemi rezultati pogajanj in z vsemi predlogi in datumi predvidenih pogajanj ter ju vključevati v pogajalsko skupino", kar vse pa pomeni ugotavljanje dejstev, ki jih v izrek sodbe ni potrebno povzemati). Ugotovitve neveljavnosti akta predlagatelja nista zahtevala.

Zahtevala sta nadalje ugotovitev, da ju je nasprotni udeleženec dolžan ob podpisu Posebnega tarifnega dela Kolektivne pogodbe za zdravnike in zobozdravnike v RS navesti kot stranko in podpisnika na strani delojemalcev ter da je nasprotni udeleženec zaradi kršitve obveznosti dolžan Vladi RS predlagati in zahtevati spremembo dne 18.4.2008 sklenjenega Posebnega tarifnega dela Kolektivne pogodbe za zdravnike in zobozdravnike v RS, zaradi realizacije Zakona o sistemu plač v javnem sektorju v delu, ki se nanaša na navedbo pogodbene stranke in podpisnikov na strani delojemalcev tako, da se kot stranki in podpisnika vključi in navede tudi oba predlagatelja. Zahtevku ni bilo mogoče ugoditi, saj sodišče ne more na tak način sanirati napak pri sklepanju Posebnega tarifnega dela. Prav tako ni podlage za ugoditev zahtevku, naj nasprotni udeleženec predlaga spremembo Posebnega tarifnega dela. Spremembo (ali dopolnitev) lahko predlaga le stranka kolektivne pogodbe, tega statusa pa nasprotni udeleženec nima. Predlagatelja bi svojo pravico lahko uveljavila le na ta način, da bi zahtevala ugotovitev neveljavnosti Posebnega tarifnega dela in tako dosegla nova pogajanja, v katera bi ju morala tako nasprotni udeleženec, kot tudi stranka na strani delodajalcev, vključiti.

Glede na navedeno je pritožbeno sodišče v ostalem pritožbo zavrnilo in v nespremenjenem delu potrdilo izpodbijano sodbo sodišča prve stopnje.